

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 15 0 У 002023 17 Увп 2
Бања Лука, 08.02.2018. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Смиљане Мрше предсједника вијећа, Страхиње Ђурковића и Едине Чупељић, чланова вијећа, уз судјеловање Сање Орашчанин, као записничара, у управном спору по тужби Г. Т. из П. (у даљем тексту: тужилац), против рјешења број 01-430-8/13/P-74-249 од 12.12.2013. године, тужене Регулаторне комисије за ..., у предмету обрачуна неовлашћене потрошње електричне енергије, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Требињу број 15 0 У 002023 14 У 2 од 6.6.2017. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 08.02.2018. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се уважава, пресуда Окружног суда у Требињу број 15 0 У 002023 14 У 2 од 6.6.2017. године се укида и предмет враћа на поновно суђење.

Образложење

Побијаном пресудом одбијена је тужба против оспореног акта, којим је тачком 1. диспозитива одбијен захтјев тужиоца којим се оспорава основ за обрачун неовлашћено утрошене електричне енергије на мјерном мјесту у ул. М. П. 3. бб у П., а којим обрачуном од 28.6.2013. године је подносилац захтјева по основу неовлашћене потрошње електричне енергије за период од 10 мјесеци задужен за износ 11.404,90 КМ. Тачком 2. диспозитива оспореног акта налаже се МХ „ЕРС“ МП а.д. Требиње, ЗП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука, РЈ „Електродистрибуција“ Приједор да изврши нови обрачун неовлашћено преузете електричне енергије подносиоцу захтјева за период од 7.02.2012. године, када је извршена контрола мјерног мјеста - мјерног уређаја број ... до 15.01.2013. године када је установљена неовлашћена потрошња електричне енергије на мјерном мјесту из тачке 1. диспозитива овог рјешења на начин да обрачунску снагу утврди множењем мање вриједности номиналне струје главног осигурача или уређаја за ограничење снаге или дозвољеног струјног оптерећења прикључног вода са номиналним напоном. Тачком 3. диспозитива оспореног акта утврђено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Одбијање тужбе је образложено разлозима да је неспорно утврђено да је тужилац на мјерном мјесту ЕД број ... регистровано на Т. Д., СТР „Г. д.“ вршио неовлашћену потрошњу електричне енергије, јер је прекинута „државна плomba“ па су паралелно секундарима струјним трансформаторима залемљени отпорници од 4,7 Ω (Р и С фазе) и 15 Ω (Т фазе), чиме је извршена неовлашћена потрошња електричне енергије у смислу одредбе члана 89. став 1. тачка б) Општих услова за испоруку и

снабдијевање електричном енергијом („Сл. гласник РС“, број 85/08 и 79/10, у даљем тексту: Општи услови), па је неоснован приговор тужиоца којим оспорава основ за обрачун неовлашћено потрошене електричне енергије; да је тужена правилно наложила да се изврши поновни обрачун неовлашћено преузете електричне енергије и то за период од 7.02.2012. до 15.01.2013. године у складу са одредбом члана 90. став 2. Општих услова, којом је прописано да се обрачун врши од дана посљедњег прегледа дијела прикључка, односно мјерног мјеста на коме је извршена радња којом је омогућена неовлашћена потрошња електричне енергије, а то је датум 7.02.2012. године када је извршена контрола мјерног мјеста, па до 15.01.2013. године када је констатована неовлашћена потрошња електричне енергије; да је ирелевантна чињеница ко је извршио неовлашћене радње које представљају кривично дјело, јер то може бити релевантно за вођење кривичног поступка и утврђивање кривичне одговорности, већ је одлучна чињеница да је на одређеном мјерном мјесту дошло до неовлашћене потрошње електричне енергије; да је суд одржао усмену и јавну расправу на којој је саслушао тужиоца у својству странке, затим представника МХ „ЕРС“ МП а.д. Требиње, ЗП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука, РЈ „Електродистрибуција“ Приједор, те пуномоћника тужене након чега је донио исту одлуку исте садржине као одлука која је укинута пресудом овог суда број 15 0 У 002023 14 Увп од 02.3.2017. године. Додаје, да током поступка није утврђено ко је извршио оштећење бројила, али да то није битно у овом поступку, као и чињеница да је ормар у којем се налази струјомјер био заштићен и да није био доступан тужиоцу; такође да није од утицаја чињеница да у кривичном поступку није утврђена кривична договорност тужиоца за оштећење мјерног уређаја, нити за крађу струје, као и да није од утицаја чињеница да је у парничном поступку који је вођен по тужби „Електрокрајине“ а.д. Бања Лука, РЈ „Електродистрибуција“ Приједор, одбијена тужба за накнаду штете због неовлашћење потрошње електричне енергије.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужилац оспорава њену законитост из основа садржаних у одредби члана 35. став 2. Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“ број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС). Истиче да је неправилан закључак нижестепеног суда да нису утврђени нови релевантни докази за доношење другачије одлуке, јер су у поновном поступку извршени докази саслушања тужиоца, представника „Електрокрајине“ а.д. Бања Лука, РЈ „Електродистрибуција“ Приједор, те представника тужене, као и извршен увид у правноснажну пресуду Основног суда у Приједору број 77 0 П 056251 14 П од 30.12.2015. године, Наредбу о обустави истраге Окружног тужилаштва Бањалука, ПК Приједор број Т 1 КТ 0003513 12 од 29.12.2015. године, фотографије мјерног мјеста и обавијест Окружног тужилаштва Бањалука о одговору на притужбу „Електродистрибуције“ Приједор од 24.3.2016. године; да из утврђених чињеница и проведених доказа јасно произлази да се мјерни уређај налази у стамбеној згради и да је смјештен у дистрибутивном ормару који је заључак и преко којег се налази жељезна шипка са катанцем чији кључ имају само радници „Електродистрибуције“ Приједор, тако да се бројило не налази у пословном простору тужиоца, нити је у његовом посједу, па тужилац није имао приступа мјерном уређају, нити је могао онемогућити регистравање преузете електричне енергије, због чега је погрешан закључак нижестепеног суда да то није релевантна чињеница; да суд не даје разлоге зашто је тужилац одговоран за неовлашћењу потрошњу електричне енергије и на који начин је он то дјеловао на електрично бројило да оно региструје нетачну потрошњу електричне енергије; да је суд контрадикторан у својим разлозима јер у једном моменту наводи да се мјерни уређај налази у заједничком дијелу зграде који представља заједничку

имовину етажних власника и да су они дужни да се старају о исправности тог уређаја, а онда утврђује одговорност тужиоца који није посједник тог уређаја, нити има приступ том уређају чиме произвољно врши примјену материјалног права погрешно тумачећи одредбу члана 89. став 1. тачка б) Општих услова; да „Електродистрибуција“ Приједор није имала основа да тужиоцу изврши обрачун накнаде за неовлашћено утрошену електричну енергију, јасно произлази из приложене пресуде Основног суда у Приједору број 77 0 П 056251 14 П од 30.12.2015. године која је постала правноснажна 17.3.2017. године и којом је одбијен као неоснован захтјев „Електрокрајине“ а.д. Бањалука, Електродистрибуција“ Приједор којом је тражена исплата накнаде штете у износу од 9.423,39 КМ, а који износ је потраживан по основу поновног обрачуна неовлашћене потрошње сачињен на основу Општих услова, а о чему је нижестепени суд морао да води рачуна, поготово што му је на то указано пресудом Врховног суда од 2.3.2017. године, па произлази да нижестепени суд није поступио по примједбама и правном схватању из наведене пресуде Врховног суда, осим што је одржао усмену расправу. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда преиначи и тужиоцу досуде трошкови управног спора или укине и предмет врати на поновно суђење.

Тужена у одговору на захтјев износи историјат поступка и понавља наводе из ранијег одговора на захтјев, с тим што додаје да обрачун неовлашћене потрошње електричне енергије не представља накнаду штете, већ еквивалент за преузету електричну енергију, а која је утврђена на основу одредаба члана 89.-92. Општих услова. Оспорава захтјев тужиоца за накнаду трошкова подношења захтјева. Предлаже да се захтјев одбије.

Размотривши захтјев, побијану пресуду, одговор тужене, те остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39. ЗУС, овај суд је одлучио као у изреци пресуде из следећих разлога:

Побијана пресуда је захваћена повредама одредаба ЗУС у погледу састава вијећа и доношења наведене пресуде што има за посљедицу укидање те пресуде и враћање предмета на поново одлучивање.

Из података списка управног спора произлази да је нижестепени суд одржао усмену расправу 25.4.2017. године у саставу судија В. И. председника вијећа и судија Татјане Прцовић и Бојана Стевића чланова вијећа и дана 22.5.2017. године у саставу судија Весне Ивковић председника вијећа и судија Татјане Прцовић и Душка Попића чланова вијећа. На тој расправи је закључена расправа, што подразумијева да је то вијеће и донијело побијану пресуду, мада спису није приложен записник о вијећању и гласању, нити се на оригиналу пресуде налази забиљешка да је одлука донијета једногласно. Међутим, у уводу пресуде се наводи да је пресуду донијело вијеће у саставу судија Татјана Прцовић, председник вијећа и Душко Попић и Весна Ивковић чланови вијећа, а пресуду је потписала судија Татјана Прцовић.

На основу одредбе члана 26. став 1. ЗУС, расправом руководи председник вијећа. О расправи се води записник у који се уносе само битне чињенице и околности, као и диспозитив одлуке. Записник потписује председник вијећа и записничар (став 2.). О вијећању и гласању води се записник, који потписују чланови вијећа и записничар. Вијећање и гласање се врши без присуства странака (став 3.).

Одредбом члана 33. став 1. ЗУС је потписано да пресуда, односно рјешење садржи: назив суда, број и датум акта који се тужбом оспорава, увод који обухвата име и презиме предсједника вијећа, чланова вијећа, односно судије појединца и записничара, означење странака и њихових заступника, кратко означење предмета спора и дан кад је пресуда, односно рјешење донесено, изреку и образложење, а ставом 2. овог члана је регулисано да изворник пресуде, односно рјешења потписују предсједник вијећа, односно судија појединац и записничар.

Пошто је нижестепени суд одржао усмену расправу у смислу члана 26. ЗУС, онда је пресуду морало донијети исто вијеће које је руководило рочиштем за главну расправу на коме је она и закључена. Међутим, како из података садржаних на расправном записнику и података наведених у уводу пресуде произлази да пресуду није донијело вијеће које је руководило рочиштем за главну расправу на коме је она и закључена то су почињене повреде одредаба ЗУС. Будући да је нижестепени суд одржао усмену расправу то је био у обавези сачинити записник о вијећању и гласању или на изворнику пресуде ставити забиљешку да је одлука донијета једногласно, како би се провјерило да ли је одлука донијета у складу са наведеним одредбама ЗУС.

Поред изнесеног овај (Врховни) суд поново указује нижестепеном суду да на основу чињеничног утврђења произлази да је контролом мјерног мјеста број 85045891 од 15.01.2013. године, утврђено да је прекинута „државна плomba“ након чега је бројило послато на атест, па је извршена замјена бројила, а као потрошач је означена Т. (С.) Д. СТР „Г. д.“ П., ул. М. П. 3. бб, да је донесен оспорени акт у скраћеном поступку којим је тачком 1. диспозитива одбијен захтјев тужиоца којим се оспорава основ за обрачун неовлашћено утрошене електричне енергије на мјерном мјесту у ул. М. П. 3. бб у П., а којим обрачуном од 28.6.2013. године је подносилац захтјева по основу неовлашћене потрошње електричне енергије за период од 10 мјесеци задужен за износ 11.404,90 КМ. Тачком 2. диспозитива оспореног акта налаже се МХ „ЕРС“ МП а.д. Требиње, ЗП „Електрокрајина“ а.д. Бања Лука, РЈ „Електродистрибуција“ Приједор да изврши нови обрачун неовлашћено преузете електричне енергије подносиоцу захтјева за период од 7.02.2012. године, када је извршена контрола мјерног мјеста - мјерног уређаја број 212440 до 15.01.2013. године када је установљена неовлашћена потрошња електричне енергије на мјерном мјесту из тачке 1. диспозитива овог рјешења на начин да обрачунску снагу утврди множењем мање вриједности номиналне струје главног осигурача или уређаја за ограничење снаге или дозвољеног струјног оптерећења прикључног вода са номиналним напоном. Тачком 3. диспозитива оспореног акта утврђено је да свака странка сноси своје трошкове поступка. Пресудом нижестепеног суда број 15 0 У 002023 14 У 18.6.2014. године је одбијена тужба као неоснована. Поступајући по захтјеву тужиоца Врховни суд је пресудом број 15 0 У 002023 14 Увп од 02.3.2017. године уважио захтјев, наведену пресуду укинуо и предмет вратио на поновно суђење. У поновном поступку нижестепени суд је донио побијану пресуду.

Тужилац је у току управног поступка, као и у тужби и захтјеву истакао кључну чињеницу да он није имао приступ предметном мјерном мјесту, па да није ни могао извршити радњу неовлашћене потрошње електричне енергије са тог мјерног мјеста, а тужена Регулаторна комисија за ... у образложењу оспореног акта наводи да је на основу Извјештаја Републичког завода за стандардизацију и метрологију од 28.5.2013. године противна страна „Електрокранија“ а.д. Бањалука, РЈ „Електродистрибуција“ Приједор имала основа да изврши обрачун накнаде за неовлашћено утрошену електричну енергију будући да је тим извјештајем утврђено да је на мјерном мјесту

број ... пломба откинута, а након скидања поклопца бројила нађено је да су паралелно секундарима струјним трансформаторима залемљени отпорници од 4,7 Ω (Р и С фазе) и 15 Ω (Т фазе), на који начин је омогућен утицај на мјерни уређај, односно извршена је неовлашћена потрошња онемогућавањем правилног регистровања преузете електричне енергије и снаге у смислу одредбе члана 89. став 1. тачка б) Општих услова.

Одредбом члана 89. став 1. Општих услова прописано је да се под неовлашћеном потрошњом електричне енергије подразумева потрошња: б) када крајњи купац својим дјеловањем онемогућава правилно регистровање преузете електричне енергије и снаге и г) самовољно скидање или оштећење пломбе мјерног уређаја који се налази у посједу крајњег купца при чему крајњи купац није обавијестио дистрибутера о оштећењу.

Тачно је да није од утицаја чињеница да власник бројила није предузимао лично неовлашћене радње, ако је те радње предузело лице по налогу власника или лице које је под његовом контролом. Овдје је одлучна чињеница да ли је мјерни уређај био доступан тужиоцу, а из свих доказа који су проведени током овог управног поступка и управног спора произлази да мјерно мјесто на којем је инсталиран мјерни уређај није био физички доступан тужиоцу. И сам представник РЈ „Електродистрибуције“ Приједор је изјавио да се мјерни уређај налази у заједничким просторијама стамбене зграде у ормару који је обезбијеђен жељезном шипком и катанцем на којима не постоје оштећења и да су извршене преправке унутар мјерног уређаја, а не на самом уређају који уређај су поставили радници тог предузећа и који су једини посједовали кључ од катанца којим је обезбијеђено то мјерно мјесто, а којим није дозвољен приступ трећим лицима, па према томе ни тужиоцу. О овим правно-релевантним чињеницама није водио рачуна нижестепени суд када је побијаном пресудом одбио тужбу како је то правилно истакао тужилац у захтјеву, иако је овај суд на то указао у ранијој укидној пресуди од 02.3.2017. године.

У конкретном случају није утврђено да је тужилац својим дјеловањем онемогућио, нити да је скинуо или оштетио пломбе на мјерном уређају, из разлога јер се мјерни уређај није налазио у његовом посједу, нити је имао приступа том уређају. Да би се примијенила одредба члана 89. став 1. тачка б) и г) Општих услова, мјерни уређај мора бити у посједу, односно мора бити доступан тужиоцу, а тужилац мора лично или друго лице по његовом налогу да изврши скидање или оштећење пломбе, а у овом случају то није утврђено, па нижестепени суд погрешно у побијаној пресуди закључује да то није од утицаја на доношење побијане одлуке.

Током поступка је утврђено да је мјерно мјесто обезбијеђено катанцем и жељезном шипком преко којег се налази катанец и да на катанцу нема оштећења, а да кључ од тог катанца посједују само радници РЈ „Електродистрибуције“ Приједор, те да је сам представник РЈ „Електродистрибуција“ Приједор истакао да је оштећење начињено унутар мјерног уређаја који су инсталирали радници „Електрокрајине“ а.д. Бањалука, РЈ „Електродистрибуција“ Приједор онда се потрошња електричне енергије преко тог уређаја не може ставити на терет тужиоца, на шта је овај суд указао у пресуди број 15 0 У 002023 14 Увп од 02.3.2017. године. При томе је такође овај суд указао нижестепеном суду да треба имати у виду и чињенице да је Наредбом Округног тужилаштва Бањалука број Т 13 1 КТ 0003513 12 од 29.12.2015. године обустављена истрага против тужиоца за крађу електричне енергије и неовлашћено скидање пломбе

као и правноснажну пресуду Основног суда у Приједору број 77 0 П 056251 14 П од 30.12.2015. године којом је одбијен захтјев „Електрокрајине“ а.д. Бањалука, РЈ „Електродистрибуције“ Приједор за накнаду штете за неовлашћену потрошњу електричне енергије управо у износу који је потраживан по основу обрачуна неовлашћене потрошње сачињен на основу Општих услова.

Погрешно нижестепени суд закључује да није од значаја чињеница да је у парничном поступку одбијен захтјев „Електродистрибуције“ Приједор за накнаду штете управо у износу колико је тужиоцу у поновном поступку обрачуната количина неовлашћене потрошње електричне енергије, јер то и јесте штета коју је дистрибутер (испоручилац) обрачуном застражио да му се надокнади у складу са одредбама Општих услова, а стварна потрошња електричне енергије која се испоручује и коју је корисник дужан платити не обрачунава се на начин како је извршен обрачун неовлашћене потрошње електричне енергије, па зато обрачун електричне енергије по основу неовлашћене потрошње, а у складу са одредбама члана 90. став 2. Општих услова управо представља накнаду штете.

Из наведених разлога овај суд налази да су доношењем побијане пресуде остварени разлози њене незаконитости из одредбе члана 35. став 2. ЗУС, па се отуда захтјев тужиоца на основу одредбе члана 40. став 1. и 3. тог закона уважава, наведена пресуда укида и предмет враћа на ново суђење у којем поступку ће нижестепени суд отклонити повреде поступка на које је указано овом пресудом.

О трошковима спора одлучиће нижестепени суд сагласно одредби члана 397. став 3. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 и 61/13) у вези члана 48. ЗУС.

Записничар
Сања Орашчанин

Предсједник вијећа
Смиљана Мрша

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић